

Анотація:

Ерко А. В., Савич К. В. СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ.

Одним из важнейших элементов функционирования туристической отрасли в любом регионе уровень является развития туристической инфраструктуры. В статье рассмотрены подходы к определению понятия «туристическая инфраструктура» и ее структурных элементов. Дана характеристика природно-географических, культурно-исторических и социально-экономических факторов, влияющих на формирование туристической инфраструктуры Волынской области. Исследованы коллективные средства размещения области: гостиницы и аналогичные заведения размещения (гостиницы, мотели, кемпинги общежития для приезжих и другие места временного размещения) и специализированные учреждения размещения (санатории, санатории-профилактории, пансионаты и базы отдыха, другие учреждения отдыха). Охарактеризованы оздоровительные учреждения, в том числе и детские; заведения ресторанного хозяйства; учреждения розничной торговли (магазины и полустационарные объекты торговли). Рассмотрены сеть автозаправочных станций и банковских учреждений (действующих юридически самостоятельных коммерческих банков и без балансовых отделений, открытых учреждениями коммерческих банков). В работе дана характеристика объектов культурно-досуговой туристической инфраструктуры, к которой относятся театры, филармонии, музеи, библиотеки, демонстраторы фильмов, клубные учреждения и концертные организации. Исследованы объекты туристической инфраструктуры спортивно-туристского направления, а именно: спортивные школы и спортивные сооружения. Проанализированы сеть учреждений здравоохранения в Волынской области, которая включает лечебные учреждения, лекарственные амбулаторно-поликлинические учреждения, фельдшерско-акушерских пункты и станции (отделения) скорой медицинской помощи. Обобщена информация по развитию транспортной туристической инфраструктуры, а именно: таможенных постов на территории Волынской области; железнодорожного, авиационного и автомобильного транспорта; о состоянии автомобильных дорог (государственного и местного значения, а также коммунальных); указаны пути сообщения, которые являются наиболее важными для развития туристической инфраструктуры Волынской области.

Ключевые слова: туристическая инфраструктура, Волынская область, туризм.

Abstract:

Yerko A. V., Savych K. V. THE CURRENT STATE OF THE TOURISM INFRASTRUCTURE DEVELOPMENT IN VOLYN REGION.

One of the most important element of tourism industry functioning in any region is the level of development of tourism infrastructure. Article considered the approaches to definition of «tourism infrastructure» and its structure elements. Given a characterization natural-geographic, culture-historical, and social-economical factors, which influence a formation of tourism infrastructure of Volyn region. Investigated collective accommodation facilities of region: hotels and similar accommodation establishments (hotels, motels, campings, hostels for visitors and other places of temporary accommodation) and specialized accommodation facilities (sanatoriums, boarding houses, recreation base and other recreation facilities). Characterized recreational facilities, including children; institutions of restaurant industry; retail establishments (shops and semi-stationary objects of trade). Considered networks of petrol station and banks (operating legally-independent commercial banks and off-balance departments, opened by institution of commercial banks). Article gave a characterization culture-leisure tourist infrastructure, which include theaters, philharmonics, museums, libraries, cinemas, clubs, and concert organization. Researched sport-touristic objects of tourism infrastructure, such as: sport schools and sport buildings. Analyzed a network of health care of Volyn region, which include healthcare facilities, medical outpatient clinical facilities, paramedic-midwife stations, Emergency Medical Services. Summarized information about transport tourism infrastructure, such as: custom stations in Volyn region; railway, aviation and motor transports; roads conditions (of national, local and communal value); noted lines of communication, which are most important for development of tourism infrastructure in Volyn region.

Keywords: tourism infrastructure, Volyn region, tourism.

Рецензент: проф. Брич В.Я.

Надійшла 18.04.2016р.

УДК 338.488.2:640.4

Наталія ГАНИЧ

ПРОСТОРОВО-ЧАСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Проаналізовано історичні передумови розвитку закладів розміщення у регіоні. Визначено головні історичні етапи розвитку готельної сфери. Виокремлено основні чинники, що зумовили формування та розвиток закладів сфери гостинності. Схарактеризовано розвиток послуг, якість обслуговування, особливості архітектурно-планувальної організації готельних споруд. Наведено історичні довідки про перші готелі у Львові. Проаналізовано розвиток закладів розміщення у різні періоди. Висвітлено вплив історичних передумов на розвиток готельної інфраструктури. Подано пропозиції щодо подальшої розбудови готельної інфраструктури міста.

Ключові слова: готельне господарство, заклади розміщення, послуги гостинності.

Постановка проблеми. Історія розвитку сфери гостинності нерозривно пов'язана з подорожами. Готелі виникали як заїжджі двори вздовж важливих транспортних шляхів. Готельне господарство є головним чинником розвитку і основною складовою туристичної інфраструктури регіону.

Історію туризму, зокрема сфери гостинності досліджували Г. Шаповал, В. Федорченко, Т. Дьорова, Л. Устименко, М. Мальська, І. Пандяк, Н. Паньків та ін. З'ясування історичних особливостей становлення готельного господарства в межах Львівської обл. диференційовано за історичними етапами розвитку потребує більшої деталізації.

До переліку чинників, які зумовлюють періодизацію розвитку готельного господарства області та міста Львова ми віднесли наступні:

— транзитний потенціал території зумовлював розташування закладів розміщення на перехресті важливих торговельних шляхів в усі періоди, у тому числі й нині;

— розвиток залізничного транспорту та масового мандрівництва в період Австрійської імперії;

— поживлення туризму, його картографічного забезпечення з 70-х рр. ХХ ст., сприяли розширенню мережі закладів розміщення в радянський період;

— значне зростання туристичних потоків, як внутрішніх, так і міжнародних, в умовах відкритої економіки на сучасному етапі;

— зростання туристичної привабливості регіону та особливо його центру з огляду на наявні туристично-рекреаційні ресурси та відповідну їх промоцію;

— проведення заходів мегарівня, наприклад, чемпіонат Європи з футболу у 2012 р., Світовий конгрес українців у 2013 р., Шаховий турнір у березні 2016 р. тощо.

Історико-географічні особливості розвитку готельного господарства Львівської області зумовлені історичною долею суспільного розвитку території. Мається на увазі багатовікове перебування Львівської області (історичної Галичини) у складі Речі Посполитої, Австро-Угорської імперії, Польщі, а згодом СРСР.

Мета статті – виявлення головних етапів та особливостей розвитку сфери гостинності на засадах принципу історизму. Беручи до уваги загальні риси, переломні віхи у господарському та суспільному житті країн Європи, до складу яких у різні часи входила територія Львівської обл., а саме: Австро-Угорська імперія (1772–1918), Польська республіка (1919–1939), СРСР (1941–1991) та Україна (з 1991 р.),

ми виокремили наступні періоди розвитку закладів готельного типу в області та місті Львові:

— період Київської Русі (послуги гостинності надавали постійні двори, гостинні двори, корчми);

— XII–XVIII ст. (немає конкретної інформації щодо наявності закладів розміщення; припускаємо, що послуги розміщення надавали замки, монастирі, корчми, а також ті ж постійні та гостинні двори);

— австрійський період (один з найбільш успішних періодів у соціально-економічному, культурному, науковому розвитку міста Львова та Галичини загалом; розбудова мережі готелів, широка пропозиція готельних послуг);

— польський період (період обмеженої появи нових закладів розміщення);

— радянський період (повоєнна відбудова мережі готелів, зміна їхніх назв, певна уніфікація стандартів рекреаційного сервісу та відносно вирівнювання темпів розбудови туристичного господарства за територіями; латентна диференціація готелів за соціальним, а отже, майновим статусом користувачів);

— період незалежної України (1991–2000 рр. – руйнація готельного господарства області на тлі загального економічного занепаду; з 2000 р. – стрімка відбудова мережі закладів розміщення у Львові та області загалом).

Кожен із зазначених періодів розвитку готельної сфери характеризують особливості організації готельного господарства, його функції, напрями та форми сервісної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Перші заклади готельного типу на території України виникли у XII–XIII ст., у період економічного та політичного розвитку Київської Русі. Відне географічне положення Київської Русі на перехресті торговельних шляхів, культурні та релігійні зв'язки з країнами Середземномор'я, Балтики, Західної Європи зумовили розбудову міст та появу спеціалізованих закладів розміщення. Серед перших закладів гостинності у Київській Русі були постійні двори, розташовані один від одного на відстані кінного переходу, які називались “ями” (поштові станції). З розвитком поштового сполучення у XV ст. постійні двори створювали біля поштових станцій, підпорядкованих Ямському наказу. У великих містах виникали гостинні двори, що мали вищий комфорт порівняно з постійними дворами. Їхніми послугами користувались головні купці, державні службовці, там були створені умови для проведення комерційних операцій – у структурі виділялись крамниці,

торгові ряди, складські приміщення. Гостинні двори не були численними, проте виділялися значними розмірами, ізольованістю та самобутністю, особливо щодо розселення іноземців за національною ознакою. Зовні гостинні двори часто обгороджували оборонними стінами, баштами, вони мали декілька в'їзних воріт.

На чумацьких і торгових шляхах України послуги гостинності надавали корчми, що торгували хмільними напоями, були місцем зупинки для подорожніх, місцем розваг. В окремих регіонах корчми називали також “шинком”, “корчмою-заїздом” [5, с. 41-42].

Львів та його околиці приваблювали людей здавна, зокрема через зручність розташування на перехресті великих і важливих торговельних шляхів між Європою та Азією. Ще з XIII ст. до Львова приїжджало багато купців, оскільки він був осередком на великому торговому шляху від Чорного моря аж до Гданська. У Львові завжди шукали притулок купці з Європи, які рухалися на Схід і часто залишалися в місті на триваліший час; приїжджали до Львова також державні діячі. Вигідне розташування міста зумовило концентрацію з часом закладів готельного типу у його межах. На жаль, інформацією про перші заклади розміщення на Галичині не володіємо.

Зі зміною функціональності міста: з торговельного центру у промислове місто, а згодом у важливий культурний, освітній, науковий та туристичний центр України, трансформувалася попит на послуги розміщення, який завжди був диференційований майновим цензом, а на сучасному етапі детермінований ще цілим спектром факторів.

Розвиток готельного господарства регіону припав на XVIII–XIX ст. і тісно пов'язаний з

процесами концентрації у містах регіону промислового виробництва, торгових і підприємницьких структур, поживленням економічної співпраці й розбудовою мережі залізничного сполучення. Відкрито залізницю Львів–Перемишль у 1861 р. У 1895 р. зі Львова вирушив перший туристичний поїзд за маршрутом Львів–Сколе. Львів став одним із найбільших залізничних вузлів Австро-Угорщини. Розвиток інфраструктури зручного й порівняно недорогого залізничного транспорту породив явище масового мандрівництва, а відтак сприяв розбудові мережі недорогих муніципальних готелів для мандрівників і підприємців. Власне тоді в кожному містечку Галичини почали з'являтися великі і маленькі готелі. Зазвичай, перші готелі мали досить скромний інтер'єр, проте навіть у найскромнішому закладі розміщення були кімнати поліпшеної якості, призначені для заможних відвідувачів. У 1902 р. у Галичині (Західній та Східній) налічувалося 935 готелів, з них у Львові – 48. Для порівняння, у Кракові було 18 готелів, Варшаві – 32. При таких готелях діяли кав'ярні та ресторани [1, с.152].

Більшість готелів, розрахована на клієнтів із низьким матеріальним достатком, комерційних агентів, мала низький рівень комфорту – скромне оформлення інтер'єру, без водопроводу, каналізації. На цьому фоні контрастували великі та поодинокі малі готелі з дорогим оздобленням інтер'єру, розкішними меблями, вишколеною обслугою, комунальними зручностями. Такі готелі відповідали тогочасному стилю фешенебельних європейських готелів, маючи такі структурні елементи в господарстві, як ресторани, кав'ярні, лазні.

Рис. 1. Готель “Англійський”, 1840 [11]

Першим готелем в Україні був готель “Під Римським Цезарем” на вул. Кароля Людвіка, 15, на місці теперішнього Музею етнографії та

художнього промислу на проспекті Свободи 24. Триповерхову будівлю спорудив підприємець Йоганн Прешель у 1785 р. Для будівниц-

тва використали цеглу розібраного шпиталю Святого Духа (яка знаходилася на теперішній площі Івана Підкови). На початку XIX ст. будинок готелю вважали найбільш імпазантною кам'яницею на Нижніх Валах. У 1800–1839 рр. кам'яницю займала Генеральна військова комендатура.

Після перебудови, яку провів Вільгельм Шмідт, 1 листопада 1840 р. тут знову відкрито готель “Англійський” (рис. 1). Відкрив його підприємець Фелікс Лянґ з Брна. Триповерховий готель налічував 100 мебльованих номерів. У 1870 р. була спроба розробити проект нового готелю “Англійський”, відбувся навіть конкурс. Однак 1888 р. будівлю готелю розібрали і заклад перемістили на вул. Кароля Людвіка, 25 (сьогодні проспект Свободи), де був готель “Під Білим конем”. На тому місці збудували споруду Галицької ошадної каси (тепер це Музей етнографії та художнього промислу).

Мельник І.В. констатує, що становлення готельного господарства у Львові як самостійної галузі відбулося наприкінці XVIII – початку XX ст. У структурі готелів працювали ресторани, кав'ярні, клуби за інтересами. Заклади гостинності набули поширення, підвищився комфорт, готелі набували ознак ідентичності. Гості мали змогу вибирати готель відповідно до свого соціального стану [7, с.256].

Знаменитими готельними закладами Львівщини того часу вважали також готелі “Жорж”, “Гранд”, “Брістоль”, “Метрополь”, “Краківський”, “Європейський” та багато ін.

Рис. 2. Готель “Жорж”, 1905 [11]

За радянських часів готель назвали “Інтурист”, а його ресторан з кількома залами був тоді найпрестижнішим у місті. З боку проспекту Шевченка була популярна у 1960–х рр. ка-

Перша будівля готелю “Жорж” зведена 1793 р. Готель, споруджений за проектом невідомого архітектора у стилі тогочасних заїжджих дворів, мав назву “Під трьома гаками”. Публіцист і дослідник Львова Станіслав Шнюр-Пепловський характеризував його як дешевий заїзд, що завдяки цьому мав велику популярність. У 1811 р. власник Жорж Гофман збудував новий готель “*De Russie*”, згодом перейменований у “Жорж”, що мав дві в’їзні брами з боку площі та чудовий сад. У 1875 р. архітектор Едмунд Келер спорудив у саду театральний зал для німецького товариства “Фрозінн”, до 1894 р. тут відбувалися вистави, карнавали, засідання. У квітні 1899 р. будинок готелю знесено. Згодом, 8 січня 1901 р. відбулося урочисте відкриття нового готелю “Жорж”, збудованого архітектурно-будівельною спілкою Івана Левинського та Юзефа Цибульського за проектом віденських архітекторів Германа Гельмера та Фердинанда Фельнера. На фасаді будинку є барельєф “Юрій Змієборець” скульптора Антоні Попеля та алегоричні скульптури, які символізують Азію, Африку, Європу й Америку авторства Леонардо Марконі (рис. 2). Готель мав 93 номери, 32 з яких – апартаменти. У новому розкішному готелі було центральне опалення, електричний ліфт, телефони, гаряча та холодна вода. Звичайний номер коштував 6–12 зл. за добу, “люкс” – 13–24 зл. Великою популярністю користувалися першокласний ресторан і кав’ярня.

У 1995 р. готелю повернули назву “Жорж”. З 2010 р. перший поверх готелю здають в оренду власникам крамниць [7, с.165].

Готель “Європейський” (“*Hotel d’Europe*”)

був одним з найстаріших готелів, відкритий 1804 р. на пл. Марійській, 4 (у 1843–1871 рр. – площа Фердинанда, з 1944 р. – пл. Міцкевича) (рис. 3). У 1826 р. збудовано двоповерховий готель, який перебудували в неоренесансному стилі 1870 р.

У 1934–1936 рр. архітектор Фердинанд Касслер на пл. Марійській, 4 збудував новий готель у стилі функціоналізму на 65 номерів, а 1939 р. в прибудові на подвір'ї відкрито кав'ярню “Штука”. У радянський час готель називався “Україна”. Готельний будинок було знесено у 2004 р., а через два роки тут відбудовано новий за планами кінця XIX ст., де розташувалась фінансова установа “Укрексім-

банку”.

Поруч, за адресою пл. Маріяцька, 5, у 1804 р. зведено готель Лянга. Після часткової перебудови новий власник Вільгельм Вебер назвав готель “Французьким”. У готелі містилася також цукерня Казимира Сочка. У 1920-х роках за проектом Ф. Касслера прибудували застелений торговельний пасаж “Марійська галерея”. За радянських часів тут розмістили магазин “Дитячий світ”, у незалежній Україні пасаж використовували згідно його первісного призначення під назвою “Роксолана”, сьогодні тут магазин мережі дитячих товарів “Антошка” [7, с. 166].

Рис. 3. Готель “Європейський”, 1920–1939 [11]

Навколо пл. Бернардинської (тепер площа Соборна) у кам'яницях було зосереджено кілька готелів. У чотириповерховому будинку № 5, збудованому у 1860–х, до 1970–х років розміщувався готель “Варшавський”, перебудований потім під гуртожиток для військових. У будинку № 7 – заїзд “Під Оленем”, “Ковальський”, а з 1913 р. – “Краківський”.

На розі вул. Пекарської та пл. Соборної знаходилися готелі: ліворуч – “Краківський”, а праворуч – “Метрополь”, в якому працювала також кав'ярня. Після війни обидва готелі втратили свої функції.

Готель “Краківський” споруджено у 1913–1914 рр. за проектом Едмунда Жиховича та Міхала Лужецького на місці старої будівлі з 1881 р. на вул. Пекарській, 1. Найбільший та найкомфортабельніший тогочасний львівський готель за радянських часів перепрофілювали у будівельний технікум, тепер – коледж будівництва, архітектури та дизайну. Фасадна частина готелю виходить на пл. Соборну, 7. На

сучасному етапі тут знаходяться Апеляційний суд Львівської області та Львівський науководослідний інститут судових експертиз.

На пл. Галицькій, 15, на розі вул. Академічної (тепер проспект Шевченка) у готелі “Під тигрисом” мали можливість оселятися гості, бюджет котрих був обмеженим. При готелі працював ресторан, який був популярним місцем зустрічі львівських літераторів. Згодом, у 1872 р. на місці готелю збудували Галицький іпотечний банк, частину першого поверху з 1937 р. займав кінотеатр “Європа”, згодом кінотеатр “Україна”. Кінотеатр “Україна”, який до початку 1960–х років був найбільшим та найпрестижнішим львівським кінотеатром.

Готель “Нью-Йорк”, споруджено на вул. Кароля Людвіка, 45 (тепер проспект Свободи) у 1875 р. за проектом Емануїла Галля. У 1910–1912 рр. його перебудувала фірма Міхала Уляма в стилі модернового класицизму. З 1945 р. у цьому ж готелі з назвою “Дніпро”, зазвичай поселяли представників номенклатури. Чоти-

риповерхову пам'ятку архітектури місцевого значення розібрали, щоб збудувати на початку ХХІ ст. "п'ятиповерховий" готель "Опера". Насправді споруда має 7 поверхів і вдвічі перевищує сусідні кам'яниці.

Готель "Центральний" відкрили 1891 р. у домі, спорудженому в 1882–1884 рр. за проектом Емануеля Галля на вул. Кароля Людвіка, 11. У 1910 р. Готель реконструйовано будівельною фірмою Едмунда Жиховича в англійському модерному стилі. На другому поверсі відкрили кав'ярню "Сіті" з довгим балконом уздовж фасаду. Досі збереглася балконна балюстрада з листяним рисунком. За радянських часів на першому поверсі працювало популярне кафе "Львів'янка". Після останньої реконструкції кам'яниці у 1990–1992 рр. вона стала частиною готельно-ресторанного комплексу "Гранд-готель" [7, с.249].

Один з найрозкішніших у місті готель "Гранд" був відкритий 1893 р. на вул. Кароля Людвіка, 13 (тепер проспект Свободи). Готель мав 48 номерів, ресторан, вирізнявся оригінальною архітектурою, інтер'єр виконано в необароковому стилі за проектом Еразма Гарматника. У 1893–1895 рр. його власник Єфраїм Гаусманн, збудував за готелем відкритий пасаж. Тепер колишній пасаж Гаусманна називається проїздом Крива Липа. За радянських часів готель перейменовували спочатку у "Львів", а з 1964 р. – у "Верховину". У 1990–1992 рр. готель реконструювали з максимальним відтворенням його стану кінця ХІХ ст.: відреставрована ліпнина фасадів, декоративне оформлення інтер'єрів, застосовано стильні елементи декору. З 2014 р. готель знову закрито на масштабну реконструкцію.

Будинки 19 і 21 на вул. Кароля Людвіка, споруджені в середині ХІХ ст., завжди слугували як готелі. З 80-х років ХІХ ст. тут був готель "Під Чорним орлом", з кінця ХІХ ст. до 1939 р. – готель "Брістоль" Зигмунта Ценгута. Вигідне розташування на одній з центральних вулиць, поміркована вартість номерів гарантували власнику успіх. У партері 1907 р. відкрився один з перших кінотеатрів "The Empire Vio". З.Ценгут запровадив в будинку 21 кошерна ресторан, а з 1930 р. у розкішній залі відкрили танцювальний бар "Palais de Danse – Bristol" з нічними розважальними програмами. За часів німецької окупації тут також був готель та ресторан з пивним баром. Після війни ще кілька років офіційною назвою залишався "Брістоль". У пізніші часи, зі зміною назви вулиці на вул. 1 Травня, готель з рестораном також перейменовували на "Першотравневий". У приміщеннях першого поверху розташували

годинникову майстерню та перукарню. На сучасному етапі, в колишньому готелі з рестораном розташовані торгові приміщення.

У будинку № 27 на вул. Кароля Людвіка знаходився готель "Бель-Вю" ("Belle Vue"). Будинок спорудили 1896 р. в неоренесансному стилі за проектом Зигмунда Кендзерського. Даний готель мав концертну залу. У 1907 р. тут відбувся перший кіносеанс. Колишня назва готелю – "Еліт". У 1954 р. функціональне призначення будівлі змінили, розмістивши тут Будинок моделей одягу. Тепер тут розташовані торгові приміщення.

Готель "Народна гостиниця" збудовано у 1904–1906 рр. на розі вулиць Дорошенка, 20 та Костюшка, 1 за проектом Тадея Обмінського. При готелі функціонували кав'ярня та ресторан. За радянських часів тут діяв готель "Народний" з однойменним рестораном. З 1999 р. в будинку розмістилася Західна регіональна митниця.

Готель "Асторія" збудовано за проектом архітектора Т. Гартеля 1912–1914 рр. у стилі пізнього модерну. Перейменований на "Київ" у другій половині ХХ ст., в 1990-х роках готель занепав і втратив будь-яку привабливість. З липня 2010 р. готель "реанімували" завдяки інвесторам, повернуто його первісну назву "Асторія".

У 1920 р. на вул. Краківській, 9 заснований готель "Під трьома муринами (африканцями)". У структурі готелю був також ресторан. Зараз, на першому поверсі відтворено фрагменти розписів стін та стель з ХІХ ст., які тепер прикрашають інтер'єр кав'ярні "Фреска".

Підприємства готельного господарства в ХІХ ст. умовно поділяли на такі типи:

- готелі, розміщені поруч із вокзалами;
- фешенебельні готелі;
- готелі другого класу (для осіб із середнім достатком);
- мебльовані кімнати, заїжджі та постійні двори.

Важливою особливістю в організації готельного господарства був акцент на високій якості обслуговування, що відповідала світовим стандартам. У ХІХ ст. помітним є поділ закладів на категорії: першорядні-люкс, першорядні, другорядні та пансіонати.

У Львові, згідно з "Адресною книгою", виданою 1908 р., готелі поділялись на три розряди. У виданні 1926 р. "Адресної книги" класифікація дещо відрізнялась – готелі поділялись на два розряди. У 1930 р. готелі вже поділялись на клас "люкс" і готелі "першого" розряду.

За рівнем комфорту, престижем та цінами

наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. сучасним п'яти- та чотиризірковим готелям відповідали готелі “Жорж”, “Народна Гостинниця”, “Краківський”, “Варшавський”, “Європейський”, “Імперіал”, “Французький”, “Гранд Готель”, “Метрополь”. До структури багатьох готелів входили ресторан, кав'ярня, що були осередком світського життя міста

Значного поширення в Галичині набули пансіонати – мебльовані кімнати, створені на зразок західноєвропейських і розраховані на тривале перебування гостей. Пансіонати, будучи меншими за розмірами, ніж готелі, імітували сімейний затишок: кімнати для сну надавали окремо, а їдальня і салон були спільними. Однак із розпадом Австро-Угорської імперії й переходом Галичини до складу Польської Республіки, пансіонати втрачають популярність, а з приходом радянської влади взагалі зникають як окрема категорія закладів розміщення.

Масовий туристичний рух в регіоні на початку XX ст. зумовив формування комунікаційної та нічліжної інфраструктури. Найбільшим курортним центром цього часу стало м. Трускавець. Станом на кінець 1930-х рр. у місті налічувалося вісім лікувальних санаторіїв та понад три десятки приватних готелів і гостьових вілл у колоритному “татранському” архітектурному стилі [8, с.67].

Основними ареалами розвитку інфраструктури активних видів туризму в регіоні в міжвоєнний період виступали терени сучасних Сколівського й Турківського районів Львівської області. Нічліжна база смт. Славське у 1939 р. надала послуги 6 тис. осіб, м.Сколе – 20 тис. осіб. Курорт Розлуч у 1930-ті роки за розмітцям рекреаційної інфраструктури поступався лише м. Сколе. Тут функціонувало 14 пансіонатів на 400 осіб і понад 60 приватних відпочинкових котеджів й вілл. Лише дещо поступався Розлучу гірськолижний курорт Сянки, що нараховував 12 пансіонатів і близько 30 гостьових вілл [8, с.68].

У Львові у міжвоєнний період XX ст. виходили періодичні туристичні видання, друкувалися численні путівники, альманахи, описи туристичних мандрівок, а також різноманітні рекламні матеріали. Так, у 1925 р. у Львові значним тиражем вийшов фундаментальний “Провідник по Карпатах” із картами, ілюстраціями й описами мережі туристичних маршрутів регіоном. А в 1939 р. У Львові відбувся перший на теренах України туристичний салон-виставка “Куди їхати на дозвілля” з промоційно-інформаційними матеріалами про види, форми і принади рекреації і туризму [8, с.70].

Друга світова війна завдала значних руйнувань туристичній інфраструктурі регіону. Туризм у регіоні в післявоєнний період перебував у стані цілковитого занепаду. Проте вже з 1960-х років фіксується поживлення масового туристичного інтересу. Розвиток туризму зумовив розширення туристичної інфраструктури – будівництво розмаїтих закладів розміщення.

Готель “Львів” збудовано 1965 р. У той період готель був візитівкою Львова й осередком туризму на Західній Україні. Готель користувався значною популярністю серед гостей міста.

У 1973 р. на вул. Тершаківців, ба відкрито готель, названий на той час “Ульянівський”. У 1991 р. готель перейменували на “Незалежність”. Сучасна назва готелю “Євроготель” декларує прагнення впроваджувати у Львові українські традиції європейської гостинності.

Готель “Власта” споруджено 1976 р. на вул. Клепарівська, 30, поблизу стадіону СКА. На початку 1990-х рр. готель перейменовано (колишня назва “Росія”). Готель в будівлі займає 12 поверхів і має 157 номерів на 289 місць. У готелі є два бари, ресторан на 170 місць, перукарня, пральня, конференцзал на 80 місць, платна автостоянка.

Готель “Дністер” збудовано у 1983 р. на мальовничому пагорбі біля старовинного парку. У радянські часи готель був флагманом готельної індустрії міста і належав до системи “Інтурист”. У вересні 1999 р. “Дністер” отримав категорію “4 зірки”.

Готель “Гетьман” споруджено 1984 р. на вул. Володимира Великого, 50. Це сучасний готельний комплекс, який має досвід у проведенні міжнародних конференцій, бізнес-семінарів, конгресів. Остання реконструкція готелю проведена 2001 р.

Затишний конференц-готель готель “Супутник”, збудований 1989 р., розташований неподалік центральної частини міста (вул. Княгині Ольги, 116). Поблизу готелю є великі торгові центри, розважальні заклади та аквапарк міста.

Системна криза 1990-х років нівелювала позитивні тенденції попередньої доби й стимулювала до переорієнтації на ринкові підвалини організації і функціонування готельного господарства регіону. Помітною стає інвестиційна зацікавленість наявними закладами розміщення як у м. Львові, так і в межах області. З 2000 р. відмічаємо стрімку розбудову мережі закладів розміщення у регіоні. Так, у 2009 році відкрито готель *Reikartz Дворжець* – перший заклад українсько-бельгійської мережі *Reikartz*

Hotels & Resorts у місті Львові (вул. Городоцька, 107). Прикладом виходу на український готельний ринок міжнародних готельних ланцюгів є відкриття у Трускавці курортного готелю “Ріксос-Прикарпаття”.

Висновки. Отже, окремі заклади готельного типу Львівської обл. мають давні традиції, інші відображають певною мірою сучасні світові тенденції. Епіцентром розвитку готельного господарства регіону далі залишається місто Львів. Проте останнім часом простежено деяке зменшення частки закладів розміщення у

м. Львові, натомість суттєво зросла частка закладів розміщення Сколівського адміністративного району, що зумовлено розвитком активних видів туризму. Аналіз розвитку, розташування закладів розміщення у різні періоди дає змогу оцінити вплив історичних умов на розвиток готельного господарства регіону. Сьогодні маємо чітку тенденцію зростання туристичних потоків до регіону. За кількістю підприємств готельного господарства регіон посідає третє місце в Україні.

Література:

1. Винничук Ю. Кнайпи Львова / Ю.Винничук. – Львів : ЛА “ПІРАМІДА”, 2001. – 290 с.
2. Ганич Н.М. Готельне господарство Львівської області: сучасний стан та шляхи оптимізації розвитку / Н.М. Ганич // Вісник Львів. ун-ту. Сер. міжнар. відносини. – 2012. – Вип. 29, Ч.1. – С. 24-29.
3. Ганич Н.М. Географія закладів готельного типу у Львівській області / Н.М.Ганич, Г.М.Лабінська // Географічна наука і практика: виклики епохи: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяченої 130-річчю географії у Львівському університеті. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – Т. 3. – С. 261–266.
4. Готельне господарство та туризм у Львівській області : Статистичний збірник. – Львів, 2014. – 111 с.
5. Мальська М.П. Готельний бізнес: теорія та практика : [навч. посібник] / М.П.Мальська, І.Г.Пандяк. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
6. Мальська М.П. Організація готельного обслуговування : [підручник] / І.Г.Пандяк, Ю.С.Занько. – К. : Знання, 2011. – 366 с.
7. Мельник І.В. Львівські вулиці і кам'яниці, мури, закамарки, передмістя та інші особливості Королівського столичного міста Галичини / І.В.Мельник. – Львів : Центр Європи, 2008. – 384 с.
8. Рутинський М.Й. Туристичний комплекс Карпатського регіону України: [навч. посіб.] / М.Й. Рутинський, О.В. Стецюк. – Чернівці: Книги XXI, 2008. – 440 с.
9. Стецюк О.В. Готельне господарство Львова: сучасні тенденції розвитку / О.В.Стецюк // Вісник Львів. ун-ту. Сер. геогр. – 2012. – Вип. 40. Ч 2. – С. 163–169.
10. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lv.ukrstat.gov.ua/>
11. Урбаністичні образи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lvivcenter.org/uk>.
12. Устименко Л.М. Історія туризму : [навч. посібник] / Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв. – К.:Альтерпрес, 2005. – 320 с.
13. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні : [навч. посібник] / В.К. Федорченко, Т.А. Дьорова. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.

References:

1. Vynnychuk U. (2001) Knajpy Lvova. Lviv: LA “PIRAMIDA”, 290.
2. Hanych N. M. (2012). Hotelne hospodarstvo Lvivskoi oblasti: suchasnyi stan ta shliakhy optymizatsii rozvytku [Hotel industry of L'viv region: contemporary state and ways of development optimization]. Visnyk of the Lviv University Series International Relations, 29, 24-29.
3. Hanych N. M., Labinska G.M. (2013). Geografii zakladiv gotelnogo typu Lvivskoi oblasti. Geografichna nauka i praktyka. Lviv: Vydavnychij zentr LNU imeni Ivana Franka, 3, 261-266.
4. Hotelne hospodarstvo ta turizm Lvivskoi oblasti (2014). Statystychnyj zbirnyk. Lviv, 111.
5. Malska M. P., Pandiak I. H. (2009). Hotelnyi biznes: teoriia ta praktyka [The hotel business: Theory and Practice]. Kiev: Tsentr uchbovoi literatury, 472.
6. Malska M. P., Pandiak I. H. (2011). Orhanizatsiia hotelnoho obsluhovuvannia [Organization of hotel service]. Kyiv: Znannia, 366.
7. Mel'nyk I.V. (2008). Lvivski vulyci i kamianyaci, mury, zakamarku ta inshi osoblyvosti Korolivskogo stolychnogo mista Galychyny. Lviv: Center of Europe, 384.
8. Rutynskyy M., Stetsyuk O.V. (2008). Turystychnyy kompleks Karpatskogo regionu Ukrainy. Chernovtsy: Knygy XXI, 440.
9. Stetsyuk O. V. (2012). Hotelne hospodarstvo Lvova: suchasni tendentsii rozvytku. Visnyk Lviv. un-tu. ser. heohr, 40 (2), 163–169.
10. Holovne upravlinnia statistiki u Lvivskii oblasti. Elektronnyi resurs. Retrieved from <http://lv.ukrstat.gov.ua/>
11. Urbanistychni obrazy. Elektronnyi resurs. Retrieved from <http://www.lvivcenter.org/uk>.
12. Ustymenko L.M., Afanasyev I.U. (2005). Istoriia turizmu. Kyiv: Alterpres, 320.
13. Fedorchenko V.K., Dorova T.A. (2002). Istoriia turizmu v Ukraini. Kyiv: Vyscha shkola, 195.

Аннотация:

Ганьч Н.М. ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ.

Развитие туризма, его выход на одно из ведущих мест среди других отраслей экономики активизирует спрос на услуги гостеприимства, предоставляемых специализированными предприятиями гостиничного хозяйства. Учитывая динамичный рост спроса на услуги гостеприимства и стабильность развития отрасли как составляющей мирового хозяйства, гостиничное хозяйство следует рассматривать как самостоятельный объект исследования социально-экономической географии в пространственно-временном измерении.

Выявлены основные этапы и особенности развития сферы гостеприимства на основе принципа историзма.

Проанализированы исторические предпосылки развития средств размещения в регионе. Определены главные исторические этапы развития гостиничной сферы. Каждый из указанных периодов развития гостиничной сферы имеет особенности организации гостиничного хозяйства, функциональные задачи, направления и формы сервисной деятельности.

Выделено основные факторы, обусловившие формирование и развитие учреждений сферы гостеприимства. Охарактеризованы развитие услуг, качество обслуживания, особенности архитектурно-планировочной организации гостиничных сооружений. Приведены исторические справки о первых гостиницах в городе Львове. Проанализировано развитие средств размещения в разные временные периоды. Освещено влияние исторических факторов на развитие гостиничной инфраструктуры. Представлены предложения по дальнейшему развитию гостиничной инфраструктуры города.

Анализ развития средств размещения в разные периоды позволил оценить влияние исторических факторов на развитие сети учреждений размещения и гостиничной инфраструктуры Львовской области.

Ключевые слова: гостиничное хозяйство, заведения размещения, услуги гостеприимства.

Abstract:

Hanych N.M. SPATIAL AND TEMPORAL ASPECTS OF HOTEL MANAGEMENT LVIV REGION.

Tourism development activates demand for the hospitality services, which are provided by the hotel enterprises. Taking into account the dynamic demand growth for the hospitality services and stability of the industry as a part of a world economy, hotel industry should be investigated as a separate object of research of social geography in spatial and temporal dimensions.

The main stages and peculiarities of the hospitality industry development from the historical approach are displayed.

The historic preconditions of the lodging sites development are analyzed. The historic periods in the hotel sphere development are described. Each of the researched periods of the hotel industry development has its own characteristic of functional tasks, directions and forms of the service supply.

The main factors that lead to the formation and development of the hotel establishments are singled out. The development of services, quality of service, features of hotels architectural planning are characterized. The historic references on the first hotels in Lviv are submitted. The development of accommodation facilities in different time periods are traced. The influence of the historical background on the development of hotel infrastructure is analyzed. The recommendations on the future development of hotel infrastructure in L'viv are worked out.

The analysis of the lodging sites development in different periods made it possible to evaluate the influence of the historic preconditions on the development of chain of the lodging sites and hotel infrastructure of L'viv region.

Keywords: lodging, accommodation, lodging services.

Рецензент: проф. Брич В.Я.

Надійшла 20.04.2016р.